

Duurzaamheidsverslag 2019

*“Wij hebben een sociale
verantwoordelijkheid om het
milieu te beschermen buiten
de wettelijke normen.”*

Inhoud

1.	CONTEXT EN MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORDELIJKE ONDERNEMINGSSTRATEGIE	04
1.1.	Over dit verslag	05
1.2.	Voorwoord	08
1.3.	Over skeyes	12
1.4.	MVO-strategie	16
1.5.	Onze belanghebbenden	19
2.	PRESTATIES EN REALISATIES	22
2.1.	Duurzaam	23
2.2.	Betrokken	30
2.3.	Gedeeld	34
	APPENDIX	38
	GRI-referentietabel	39
	Gebruikte afkortingen	42

1. CONTEXT EN MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORDELIJKE ONDERNEMINGSSTRATEGIE

1.1. Over dit verslag

skeyes stelt met trots haar eerste duurzaamheidsverslag volgens de GRI richtlijnen (*Global Reporting Initiative*) voor het jaar 2019 voor. Dat wil niet zeggen dat in al de jaren vóór 2019 duurzaamheid niet belangrijk was voor skeyes. Het is eigenlijk heel simpel: wie maatschappelijk verantwoord onderneemt, hoort ook verantwoording af te leggen aan de maatschappij. Die verdient vanzelfsprekend extra aandacht, omdat de maatschappij het belangrijk vindt dat ondernemingen hun duurzaamheid bewijzen.

Op vlak van onze communicatie naar klanten, werknemers, belanghebbenden en sympathisanten heeft dit verslag natuurlijk ook een meerwaarde: we willen duidelijker laten zien wat wij denken, doen en voelen. Een duurzaamheidsverslag geeft ook een beter inzicht in de operationele verbeteringen, versterkt de nakoming en verbetert onze bedrijfsreputatie.

In dit verslag vindt u een overzicht van onze maatschappelijk verantwoorde ondernemingsstrategie en de acties die we het voorbije jaar namen. In een tijd waarin de uitstoot van de luchtvaartsector hard in de schijnwerpers staat en duurzaamheidskwesties zoals klimaatverandering onze belanghebbenden en personeel grote zorgen baren, vindt skeyes het cruciaal om transparant te communiceren over haar duurzaamheidsinspanningen, -acties en -prestaties.

De concrete resultaten van het eerste MVO-verslag laten zien hoe een duurzaamheidsmentaliteit doordringt in alle segmenten van het bedrijf.

→ Rapporteringsperiode:

Publicatie verslag in 2020.
Rapportering over boekjaar 2019.
Dit is een eerste publicatie van een duurzaamheidsverslag. Eerste verslag, jaarlijkse update. Enkel beschikbaar online: www.skeyes.be/duurzaamheidsverslag2019

→ Scope:

De scope van dit verslag is skeyes België, met exploitatiezetel in 1820 Steenokkerzeel, Tervuursesteenweg 303.

→ Contactgegevens:

Voor vragen i.v.m. dit duurzaamheidsverslag: Francine Carron, Programmamanager MVO skeyes, csrgroup@skeyes.be

→ Overeenstemming met GRI:

Dit duurzaamheidsverslag is opgesteld in overeenstemming met de GRI-standaarden.

→ Partners:

MVO-advies: Sustenuto bvba
Layout & design: Sustenuto bvba;
Jolien Metdenancxt, Communicatie & Grafisch ontwerp skeyes.

Redactie: Sustenuto bvba; Annelies Vanhaelst, Deskundige openbare aangelegenheden skeyes; Francine Carron, Programmamanager MVO skeyes.

→ Het bestuursmodel van skeyes:

Als autonoom overheidsbedrijf is skeyes onderworpen aan de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven. De bepalingen van het Wetboek van Vennootschappen zijn enkel toepasselijk in de gevallen waarin de wet van 21 maart 1991 er uitdrukkelijk naar verwijst.

Het bestuursmodel van skeyes wordt gekenmerkt door een Raad van Bestuur; de oprichting in de schoot van de Raad van Bestuur van een Auditcomité, een Strategisch Comité en een Bezoldigingscomité;

Het Directiecomité bestaat uit de Gedelegeerd Bestuurder en de leden van het Directiecomité.

Daarenboven zijn er ook nog de controleorganen: het College van Commissarissen en de Regeringscommissaris.

→ Activiteiten:

skeyes verzekert de veiligheid en de efficiëntie van het luchtverkeer in België, 24 uur per dag en 7 dagen per week. De luchtverkeersleiders van skeyes begeleiden elke dag meer dan 3000 vliegtuigen, goed voor meer dan een miljoen vliegbewegingen per jaar. Het autonoom overheidsbedrijf is actief in het hart van Europa, in een van de drukst bevlogen en ingewikkeldste luchtruimten van het continent.

skeyes is actief op Brussels Airport 'ede' naar en de luchthavens van Antwerpen, Charleroi, Kortrijk, Luik, en Oostende. In zijn CANAC2-verkeersleidingscentrum beheert skeyes de vliegbewegingen boven België en een deel van Luxemburg tot op een hoogte van 7500 meter.

Het bedrijf telt bijna 900 ervaren medewerkers die ten dienste staan van hun klanten: luchtvaartmaatschappijen, luchthavens, de luchtvaartsector en de overheid. skeyes ontwikkelt ook innovatieve diensten wat drones betreft en draagt bij aan een duurzame toekomst van de luchtvaartsector, onder andere inzake impact op het milieu.

skeyes is lid van FABEC, een gezamenlijk luchtruimblok (België, Luxemburg, Nederland, Duitsland, Frankrijk en Zwitserland) dat zich tot doel stelt de efficiëntie van de luchtvaarnavigatie in het hart van Europa te verbeteren in het kader van het Gemeenschappelijk Europees Luchtruim.

1.2. Voorwoord - Johan Decuyper, CEO

1. Wat zijn de redenen en motivaties van skeyes om zich te engageren voor maatschappelijke verantwoordelijkheid?

Wij zijn er ons van bewust dat onze acties als overheidsbedrijf een invloed hebben op de maatschappij. Daarom willen wij verantwoordelijkheid opnemen tegenover de samenleving.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen gaat over 'het beste bedrijf zijn dat je kunt zijn', door rekening te houden met maatschappelijke kwesties zoals milieubehoud. Wij geloven dat een duurzaam bedrijf onze toekomst is, een bedrijf dat het beste voor heeft voor zijn werknemers, klanten, investeerders en gemeenschap. Met duurzaamheid ligt niet enkel de focus op ecologische duurzaamheid, maar ook op vele andere aspecten van een bedrijf, zoals inkoop, economie, aanwerving, diversiteit en opleiding.

Wij zijn ervan overtuigd dat zo'n duurzame aanpak de relaties tussen alle stakeholders versterkt. Zowel klanten als (toekomstige) werknemers hechten veel belang aan duurzaamheid. MVO verbetert de tevredenheid, loyaliteit en productiviteit van onze medewerkers. Het bindt ook onze klanten aan het bedrijf en onze strategie. Want MVO is geen greenwashing of een marketingtool. Het is een essentieel onderdeel van onze bedrijfsstrategie die onlosmakelijk verbonden is met onze toekomst.

Wij willen het toonbeeld worden van duurzaamheid in onze sector. Wij gaan onze ecologische voetafdruk tot nul herleiden tegen 2025.

*Door **maatschappelijk verantwoord te ondernemen** creëren we een (breder) maatschappelijk draagvlak voor onze activiteiten door een goede verstandhouding op te bouwen met al onze belanghebbenden.*

2. Betekent duurzaamheid ook een verhoging van de kosten?

Dit is voor ons niet een financieel verhaal. Er zijn inderdaad initiële kosten voor het implementeren van een duurzame strategie, maar meeste kosten worden op lange termijn gecompenseerd door bijvoorbeeld het beperken van afval en verspilling van natuurlijke hulpbronnen zoals energie en water. Niets doen zou dus veel duurder zijn. Maar de grootste voordelen zijn voor de planeet, de mensen en de bijhorende impact.

3. Welke bijdrage levert dit duurzaamheidsverslag aan de beleving van duurzaamheid? Waarom dit duurzaamheidsverslag?

Om aan te tonen dat skeyes wel degelijk actie onderneemt op vlak van MVO brengen wij een duidelijk en gedetailleerd duurzaamheidsverslag uit. Ons maatschappelijk verantwoord ondernemen is authentiek.

Dit duurzaamheidsverslag is een bewijs van onze maatschappelijke betrokkenheid.

Onze medewerkers en stakeholders willen weten waar skeyes mee bezig is in non-financiële termen.

Zij willen weten wat wij doen met de natuur, de mens en het milieu. Het verslag duidt ook de voordelen aan in risicobeheer, kostenbesparing, klantenrelaties, personeelsbeleid,

flexibiliteit, innovatie en dan zo andere bedrijven mee inspireren en aanzetten tot actie.

Het stellen van doelen in de vorm van KPI's dwingt de organisatie ook om publiekelijk gestelde doelen te behalen, waardoor rapportage een verantwoordingsinstrument wordt.

4. Wat zijn de manieren om een effectieve MVO te initiëren?

MVO introductie in een bedrijf vraagt een nieuwe ethiek en bedrijfscultuur. Dat is niet eenvoudig en vraagt tijd en inzet. Een eerste stap is de beslissing van de directie om werk te maken van MVO. Hun eigen engagement en voorbeeld is daarbij cruciaal.

Een tweede stap is om iemand aan te werven met ervaring in MVO, bedrijfsethiek of de milieu-impact van bedrijven.

Daardoor kan het management zich concentreren op het implementeren van het beleid en ervoor zorgen dat werknemers volledig geëngageerd zijn.

5. Hoe werknemers engageren?

Wij geloven er rotsvast in dat de MVO-inzet best zoveel mogelijk van de werkvloer komt. Zonder de betrokkenheid van onze werknemers is er geen MVO-beleid. MVO moet tot in de kern van het bedrijf doordringen, enkel dan spreken we van een succesvol beleid. Maatschappelijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid spreekt onze werknemers sterk aan. Zij willen geen greenwashing, maar echt verantwoord ondernemerschap. Onze medewerkers hechten belang aan de waarden van het bedrijf, maar ook aan hun persoonlijke waarden (dat geldt trouwens ook voor de klanten en partners in onze business).

Daarom hebben wij in 2020 een programmamanager aangeworven, die onze MVO strategie implementeert en tal van initiatieven uitwerkt die werknemers betrekken in de MVO-implementatie. Met onze geplande MVO-activiteiten komen we tegemoet aan de verwachtingen van de werknemers, want zij willen zich ook op dat vlak ontwikkelen.

MVO wordt geïntegreerd in de korte- en langetermijnstrategieën van het bedrijf.

Deze duurzaamheid in het hart van het bedrijf zal ons helpen onze strategische

*doelen te behalen. **Onze toekomst gaat hand in hand met ons duurzaam bestaan.***

Johan Decuyper - CEO skeyes

1.3. Over skeyes

245.2 miljoen euro

Jaarlijkse omzet

1 081 281

Aantal vliegbewegingen
beheerd door skeyes per jaar.

1805

In 2019 kregen we 1805 vragen
voor windturbines.

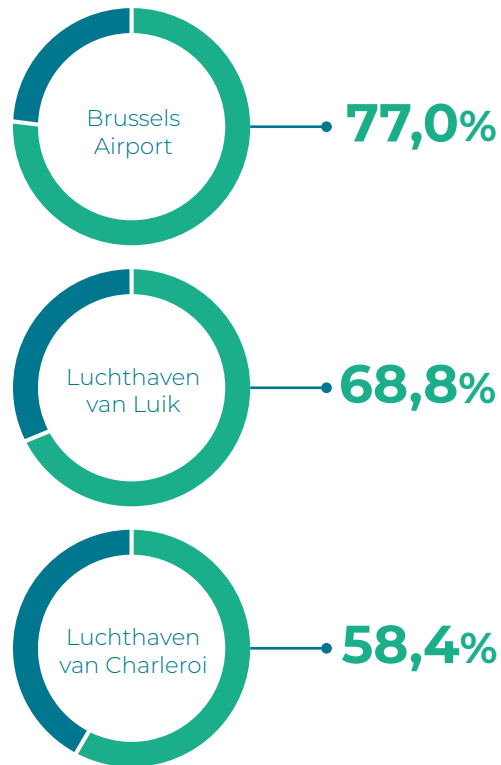
72,1%

Percentage van Continuous
Descent Operations (CDO*)
groene landingen in Brussel,
Luik en Charleroi.

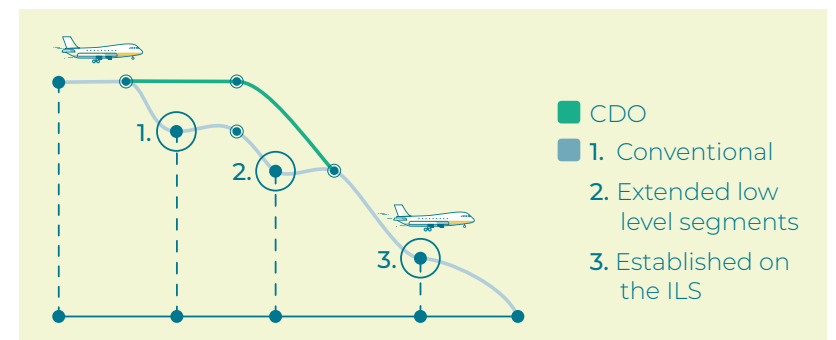
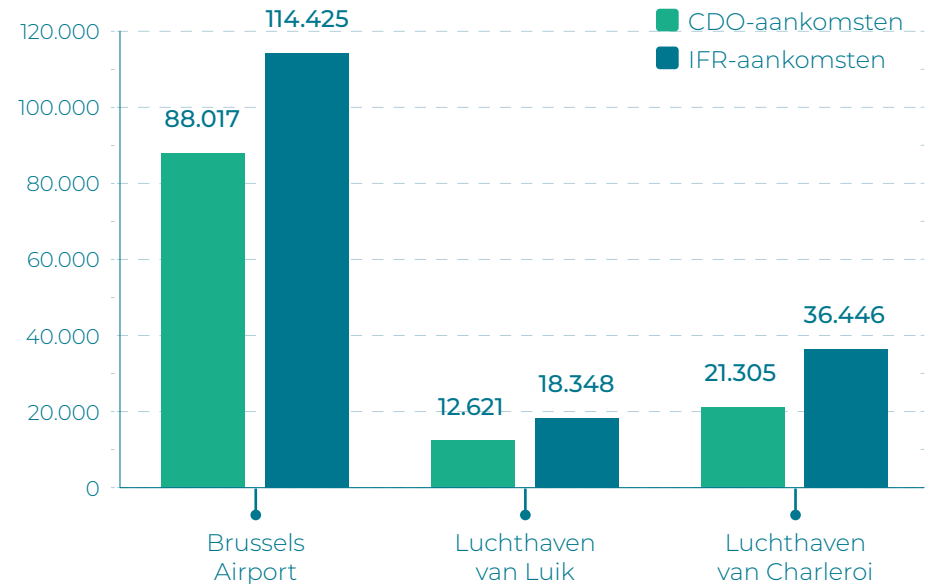
* CDO (Continuous Descent Operation) is een operatie waarbij het vliegtuig continu daalt, in de mate van het mogelijke met een minimale motorkracht, in functie van de kenmerken van de vlucht en de situatie van het luchtverkeer. Daardoor wordt niet enkel de geluidshinder, maar ook het brandstofverbruik en de uitstoot van de broeikasgassen verminderd.

Percentage van groene landingen
(CDO, Continuous Descent
Operations) per luchthaven:

Reële vergelijking tussen groene landingen en aankomsten:

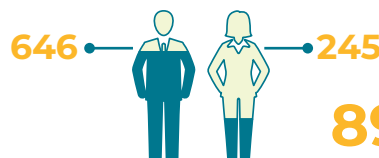
35,5 miljoen

Passagiers reisden in 2019 veilig in het luchtruim waarvoor skeyes verantwoordelijk is.

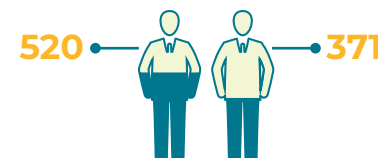
68

Er werden 68 nieuwe medewerkers aangeworven in 2019.

891

Wij hebben 891 medewerkers (cijfers eind 2019) waarvan 245 vrouwen en 646 mannen.

Aantal statutairen: 520
Aantal contractuelen: 371

> 1,5 miljoen

Ton vracht werd vervoerd via de Belgische luchthavens en kwam veilig op zijn bestemming aan.

27+19

27 medewerkers vervulde hun ATCO-training.
19 kandidaat luchtverkeersleiders zijn gestart met hun opleiding in 2019.

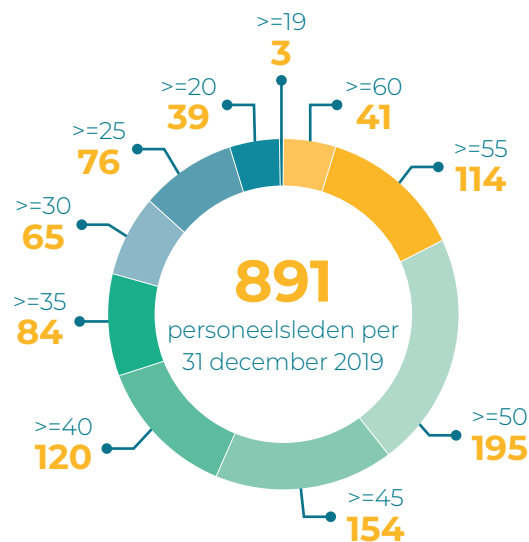

Leeftijdscategorie werknemers:

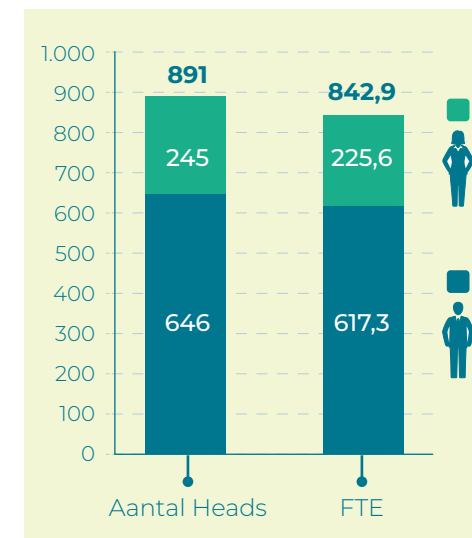
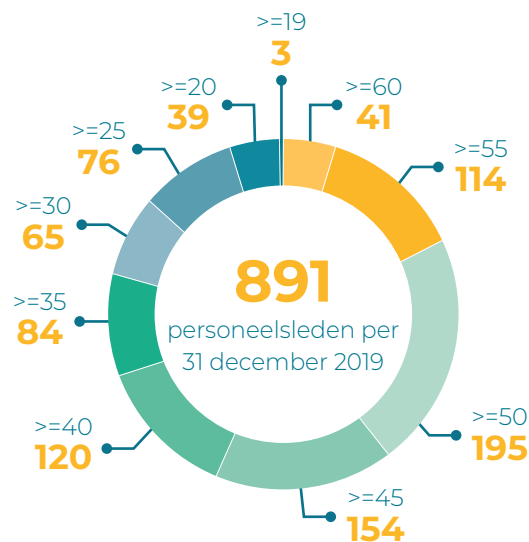
44 mannen werken parttime en 52 vrouwen werken parttime.

De maatschappelijke zetel van skeyes en de exploitatiesites:

891

personeelsleden per 31 december 2019

Aantal Heads

FTE

Waardeketen en activiteiten

De werking van skeyes, haar waardeketen en hoofdactiviteiten worden weerspiegeld in de verschillende afdelingen. Deze worden weergegeven in volgend schema:

ONTWIKKELINGEN & PROJECTEN

- Veiligheidsstudies & analyse
- Bedrijfscontinuïteit
- Risicobeheer
- Partnerschappen (militairen, luchthavens, ...)
- Innovatie (drones, ...)
- Technologieën
- Vluchtprocedures en -routing

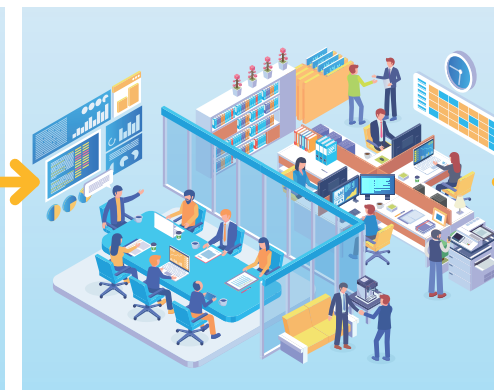
AANKOOP, LOGISTIEK & INFRASTRUCTUUR

- ICT & technische apparatuur
- Kantoorartikelen & nutsvoorzieningen
- Sourcing & outsourcing
- Gebouwen
- Vloot

SITE OPERATIES

- Luchtverkeersleiding
- Torens
- Meteorologie
- Opleiding
- Technische ondersteuning
- Kantoorwerk

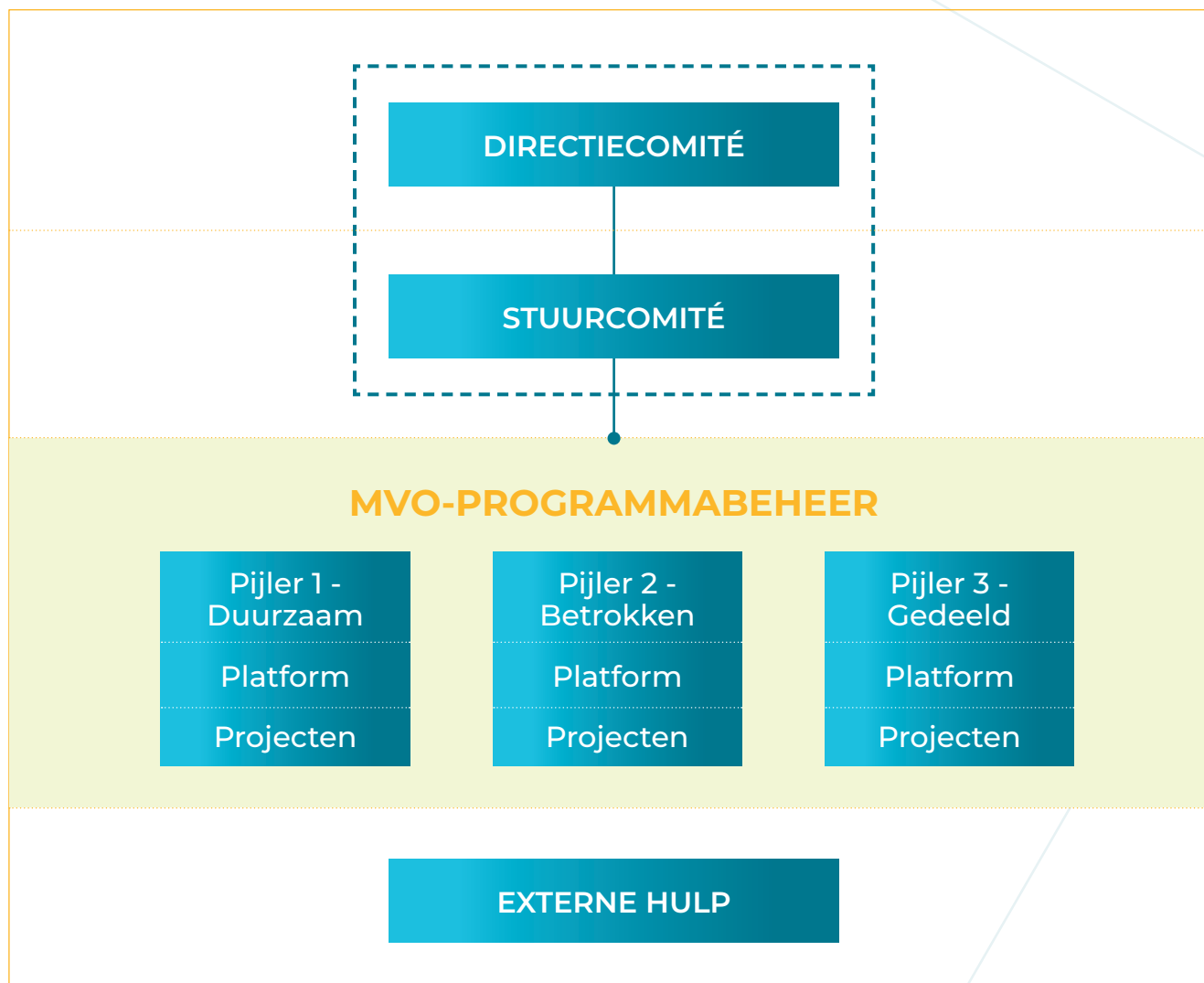
STAKEHOLDERS RELATIES

- Klantendienst
- Publieke zaken
- Beheer van luchtvaartinformatie
- Externe & interne communicatie
- Arbeidsverhoudingen

MVO-Governance structuur

De structuur van onze MVO-organisatie is opgebouwd rond een programmteam verantwoordelijk voor de uitvoering van de strategie en het actieplan. Dit team rapporteert aan de MVO-stuurgroep, die op haar beurt rapporteert aan het Directiecomité. skeyes kan een beroep doen op externe experts zoals Sustenuto om initiatieven te ondersteunen waar nodig.

Deze structuur wordt verduidelijkt in volgend schema:

1.4. MVO-strategie

skeyes' MVO-strategie

skeyes startte het proces met een analyse van het concept duurzaamheid binnen de luchtvaartsector. Hierbij werd de koppeling gemaakt naar de specifieke context waarbinnen skeyes opereert en werden er prioriteiten gesteld. In dit stadium werden de belanghebbenden niet rechtstreeks gecontacteerd. Hun betrokkenheid is gebaseerd op een interne oefening.

Het resultaat wordt uitgedrukt in termen van ambitieniveau, engagementen, prioriteiten en bijdrage aan de *Sustainable Development Goals* (SDG's), zoals volgt:

→ Onze ambitie

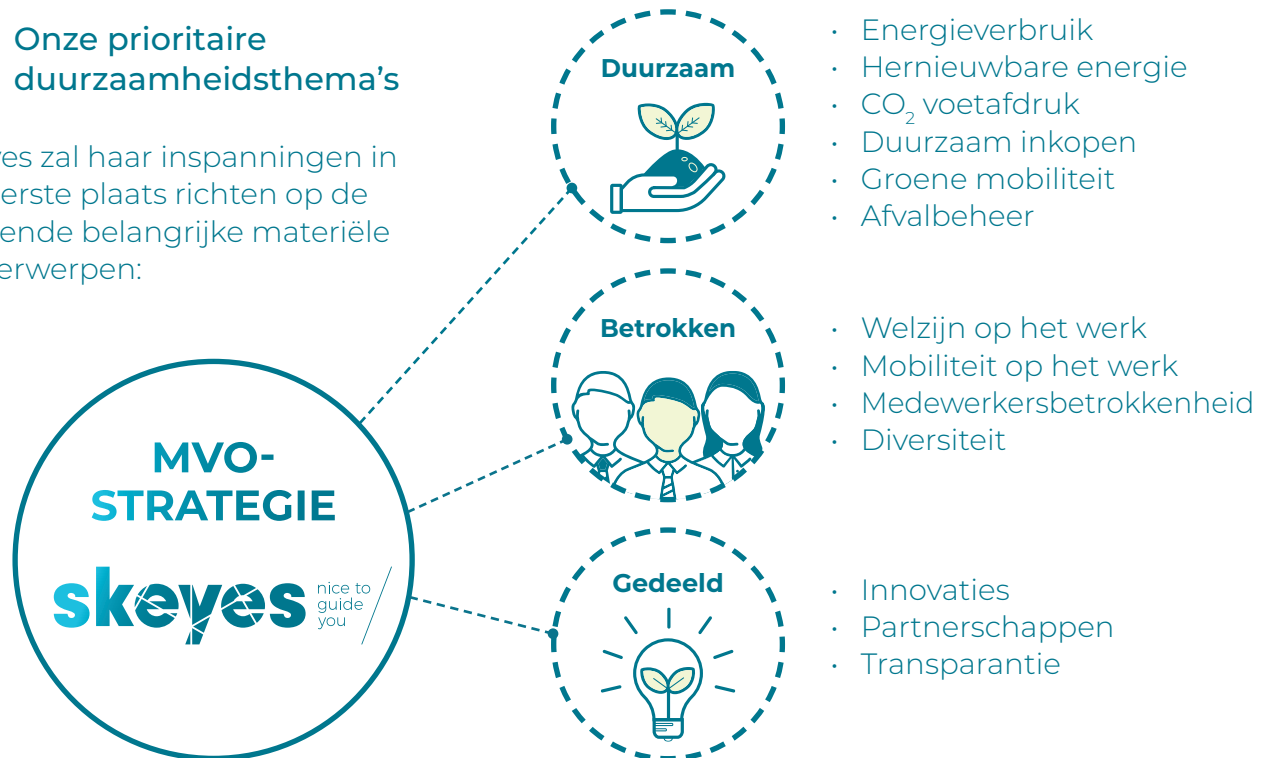
skeyes heeft de ambitie om tegen 2025 erkend te worden als één van de 'best in class' Europese ANSP's, (*Air Navigation Service Provider*) op het gebied van duurzaamheid.

→ Ons engagement

Wij zetten ons in om onze klanten veilige, continue en efficiënte luchtvaartnavigatiediensten te bieden en nemen tegelijkertijd de nodige stappen om (1) duurzaamheid te integreren in onze dagelijkse activiteiten, (2) de betrokkenheid van onze medewerkers te vergroten en (3) gedeelde waarden te creëren met onze belanghebbenden en met de gemeenschap als geheel.

→ Onze prioritaire duurzaamheidsthema's

skeyes zal haar inspanningen in de eerste plaats richten op de volgende belangrijke materiële onderwerpen:

→ Onze bijdrage aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen of sustainable development goals (SDG's)

skeyes' bijdrage aan de 17 SDG's van de Verenigde Naties (VN) werd bepaald na een grondige analyse door een intern toegewijd team. Voor alle 169 subdoelstellingen van de VN 2030 agenda werd de aard van de impact van skeyes' kernactiviteiten beoordeeld, gebaseerd op:

- materiële impact, met name de significante directe impact van skeyes' kernactiviteiten;
- gekoppelde impact, de indirecte of niet-significante impact van skeyes' kernactiviteiten;
- vrijwillige impact, deze is indirect gerelateerd aan skeyes' kernactiviteiten.

Hierdoor kon skeyes haar prioritaire SDG's identificeren waaraan ze in de toekomst een significante bijdrage wil leveren, namelijk:

“Dit duurzaamheidsverslag is een bewijs van onze authentieke maatschappelijke betrokkenheid.”

1.5. Onze belanghebbenden

Het MVO-beleid van skeyes houdt in dat de effecten van onze kernactiviteiten worden aangepakt. skeyes wil in haar procedures, processen en diensten:

- de verantwoordelijkheid opnemen om mogelijke negatieve effecten te identificeren, te voorkomen en te verminderen;
- zoveel mogelijk gedeelde waarde creëren voor haar belanghebbenden en de samenleving als geheel.

Impactanalyse

Deze analyse is gebaseerd op de relevante thema's van skeyes' waardeketen waarbij een impact op de samenleving mogelijk is. Het MVO-team heeft een inschattingsoefening gemaakt om na te gaan hoe significant de directe én indirecte impact van skeyes is voor elk van deze thema's. Het gaat hierbij zowel om positieve als negatieve impact en er werd rekening gehouden met de relatieve grootte ervan.

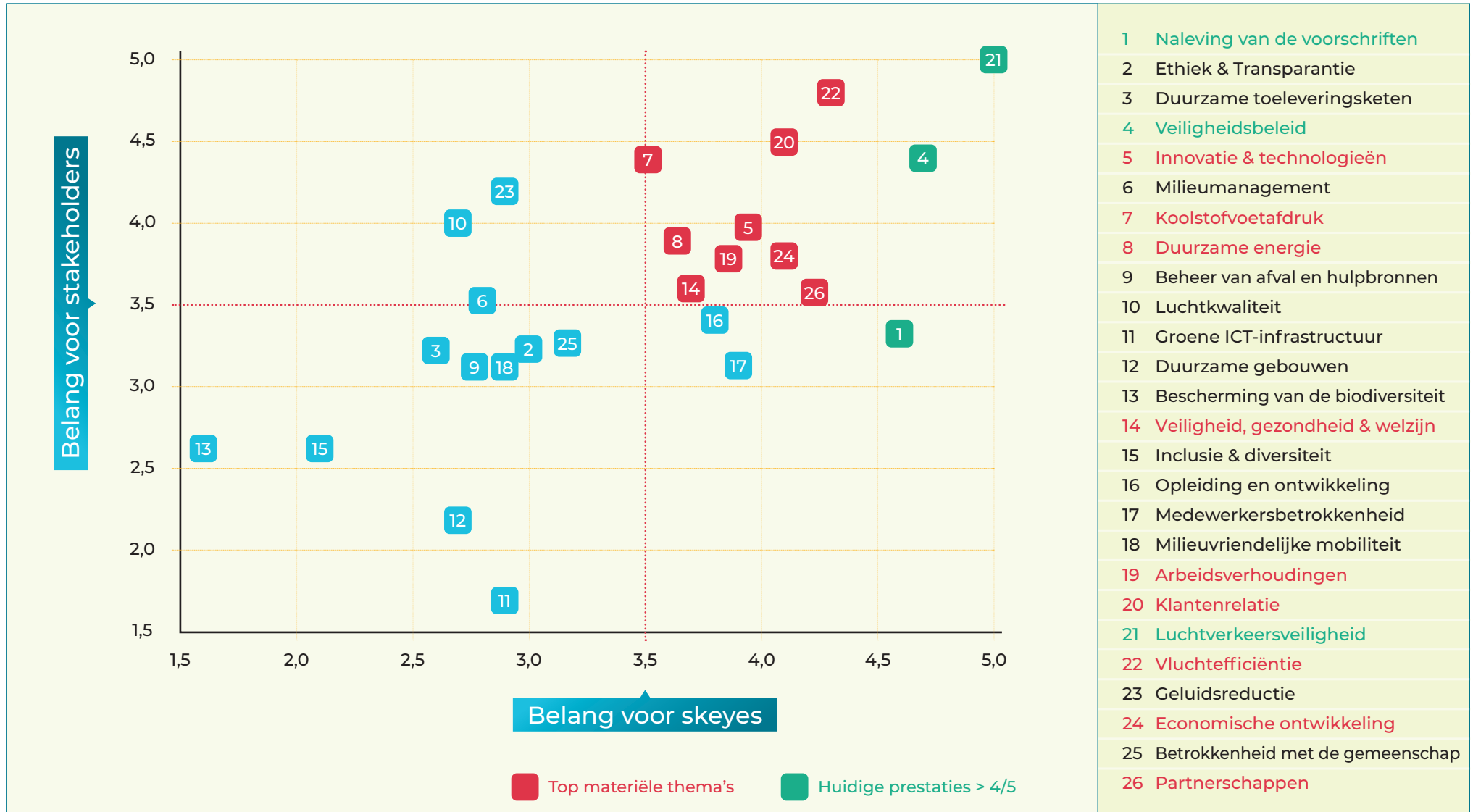
Verwachtingen van de belanghebbenden

Het MVO-team voerde een eerste evaluatie van de verwachtingen van de belanghebbenden uit. Dit gebeurde via een beoordeling van het belang van elk van de impactthema's voor de verschillende stakeholdergroepen. Deze oefening werd voor de grote groepen van belanghebbenden uitgevoerd: de klanten (luchtvaartmaatschappijen en luchthavens), de medewerkers, de maatschappij, de partners, de overheid...

Het resultaat van de voorgaande fasen wordt voorgesteld aan de hand van de materialiteitsmatrix. Hierin wordt het belang van de verschillende onderwerpen weergegeven zoals beoordeeld door skeyes zelf en via de inschattingsoefening van haar belanghebbenden.

skeyes' materialiteitsmatrix:

De elementen bovenaan rechts in de grafiek worden zowel door skeyes als haar belanghebbenden als belangrijk beschouwd. Dit zijn de strategische onderwerpen inzake duurzame ontwikkeling voor skeyes. Voor elk van deze thema's wordt ook rekening gehouden met de huidige prestaties van skeyes om zo prioriteiten vast te stellen.

Het zijn deze strategische onderwerpen die in dit GRI-duurzaamheidsverslag aan bod komen.

In een volgende fase zullen skeyes' belanghebbenden rechtstreeks geraadpleegd worden om zowel kwalitatieve (meningen, suggesties, toelichtingen) als kwantitatieve (stemmen, scores ...) informatie te verzamelen. Deze waardevolle informatie zal helpen om de prioritaire MVO-thema's te bevestigen en eventueel de inhoud van een volgend duurzaamheidsverslag beter te structureren.

2. PRESTATIES EN REALISATIES

2.1. Duurzaam

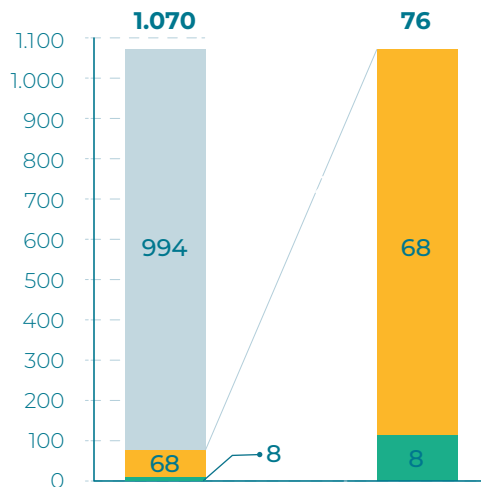
Verantwoord energiegebruik en de beperking van schadelijke emissies vormen een belangrijke uitdaging voor skeyes. We streven op termijn naar een ecologisch neutrale voetafdruk, wat betreft onze eigen activiteiten. Dit wil zeggen uitgezonderd uitstoot gegenereerd door luchthavens en luchtvaart. Deze doelstelling staat ook ingeschreven in het voorstel van het vierde beheerscontract dat werd voorgelegd aan de Minister van Mobiliteit, verantwoordelijk voor skeyes.

De uitstoot van onze broeikasgassen in 2019, op de volgende pagina visueel voorgesteld, vormt het vertrekpunt waarop onze doelstellingen gebaseerd worden.

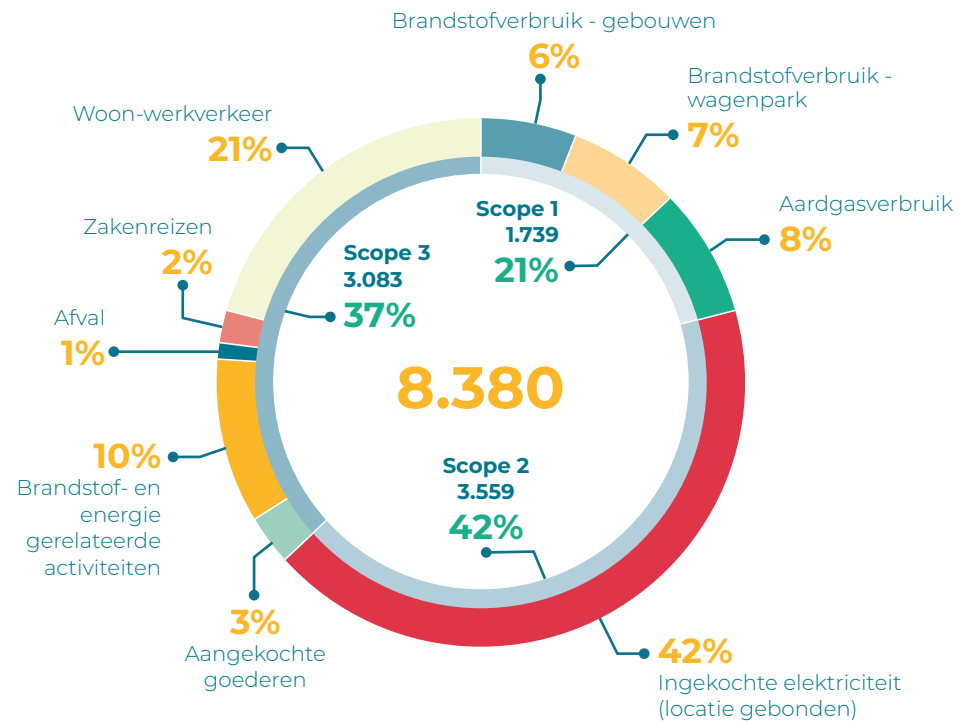
Uitstoot van broeikasgassen van skeyes' activiteiten^{(1),(2)} in 2019: 8,4k ton CO₂e

Koolstofvoetafdruk met inbegrip van de emissies van de luchtvaart⁽³⁾ en de luchthavens [k ton CO₂e]

- Schattingen van de luchtvaartemissies (conservatief)
- Luchthavenemissies
- Totale koolstofvoetafdruk skeyes exclusief luchtvaart en luchthavens

Koolstofvoetafdruk exclusief luchtvaart en luchthavens [tonnen CO₂e] [locatiegebonden elektriciteit]

Opmerking: (1) Uitgezonderd luchtvaart en luchthavenemissies. (2) De marktconforme elektriciteitsemissies zijn gelijk aan 0, aangezien skeyes groene elektriciteit koopt. (3) De methode die wordt gebruikt om de luchtvaartemissies te berekenen, is onderwerp voor discussie. De huidige cijfers worden alleen ter informatie weergegeven en worden als conservatief beschouwd - de emissies zullen waarschijnlijk groter zijn dan dit.

In 2019 kwam de meeste uitstoot voort uit het elektriciteitsverbruik en -aankoop. Woon-werkverkeer en zakenreizen vormen samen de tweede grootste bron. Het brandstofverbruik, voor onder andere het verwarmen van onze gebouwen, was een andere belangrijke motor van de uitstoot.

De bronnen van de broeikasgassen kunnen we herleiden tot **3 scopes** waaraan skeyes in de komende jaren intensief zal werken:

Scope 1	Brandstofverbruik – gebouwen Brandstofverbruik – wagenpark Aardgasverbruik
Scope 2	Aangekochte elektriciteit
Scope 3	Aangekochte goederen Brandstof- en energie gerelateerde activiteiten Afval Zakenreizen Woon-werkverkeer

Deze komen hierna aan bod.

Energieverbruik

skeyes heeft in 2019 ongeveer 100 energieverbruiksmeters geplaatst op de site in Steenokkerzeel. Hiermee kan het verbruik van elektriciteit, gas, mazout en water worden gemeten. Aan de hand van deze inventarisatie worden de energieverbruikers en mogelijke besparingen in kaart gebracht.

In 2020 zullen, op basis van het reële verbruik, de verfijnde KPI's vastgelegd worden. Ook de mogelijke acties samen met een planning en budgetinschatting zullen in het komende jaar gedefinieerd worden.

Naast deze inventarisatie heeft skeyes al volgende doelstellingen geformuleerd ten opzichte van 2019:

- Elektriciteitsverbruik: minimum vermindering van **2% per jaar**;
- Gas- en mazoutverbruik: minimum vermindering van **3% per jaar**;
- Waterverbruik: minimum status quo, met andere woorden geen stijging van verbruik.

Hernieuwbare energie

Het gebruik van fossiele brandstoffen moet beperkt worden tot een absoluut minimum. **De elektriciteit die skeyes aankoopt, is al sinds 2015 100% groen.** Om de impact verder te verminderen, zal skeyes enkel nog groene elektriciteit van lokale oorsprong aankopen.

Bovendien heeft skeyes het ontwerp goedgekeurd voor de installatie van zonnepanelen in Steenokkerzeel. Dit project zal vanaf 2020 worden geanalyseerd.

CO₂ voetafdruk

Naar klimaatneutraliteit

skeyes wil naast het voorkomen van energiegebruik en het maximaliseren van de inzet van hernieuwbare bronnen, op termijn klimaatneutraal zijn.

Met dat doel voor ogen heeft skeyes de ambitie om voor de emissies die overblijven na de reductie-inspanningen, haar CO₂-uitstoot te compenseren. Hoe we dat zullen doen, bijvoorbeeld door bossen aan te planten of te investeren in CO₂-reducerende projecten, zal verder in 2020 worden uitgewerkt.

De ambitie is om in 2025 te worden erkend als één van de 'best in class' Europese ANSP's op het gebied van duurzaamheid.

skeyes profileert zich als leider, dit houdt in:

- een vermindering van de CO₂-uitstoot, gebaseerd op de *Science Based Targets*¹, met **50%** tegen 2030;
- **de CO₂-neutraliteit** in 2025.

Deze ambities werden opgesteld in vergelijking met 2019 en hebben betrekking op scope 1, 2 en 3 van skeyes' activiteiten, de eigenlijke luchtvaart en luchthavens uitgezonderd.

1. *Science Based Targets* (SBT) is een samenwerking tussen *Carbon Disclosure Project* (CDP), de *United Nations Global Compact* (UNGC), *World Resources Institute* (WRI) en het *World Wide Fund for Nature* (WWF). De wetenschappelijke kaders die nodig zijn voor de transitie naar een koolstofarme economie.

Duurzame aankopen

skeyes voert al langer een duurzaam aankoopbeleid. Wij zullen ook de komende jaren de integratie van duurzaamheidscriteria en -labels in het selectieproces van mogelijke leveranciers voortzetten en intensifiëren. Dit houdt in dat ondernemingen, diensten of producten ook op sociale- en milieuaspecten worden beoordeeld.

Via een duurzaam aankoopbeleid kan skeyes haar koopkracht en invloed aanwenden in de relaties met leveranciers en klanten om de maatschappelijke- en milieuprestaties van de gehele keten van producten te verbeteren.

Daarnaast zal skeyes in de komende jaren ook haar huidige leveranciers aan een evaluatie onderwerpen en waar mogelijk bijsturen op het vlak van duurzaamheid.

Enkele voorbeelden waarin skeyes de voorbije jaren heeft geïnvesteerd:

Aankoop van duurzaam kantoomateriaal

Het aangekochte kantoomateriaal is zoveel mogelijk vervaardigd van gerecycleerde of hernieuwbare materialen. Inktpatronen en toners worden steeds gerecycleerd. Door aankopen en leveringen te groeperen, dringen we ook de klimaatimpact van het transport terug.

Energie

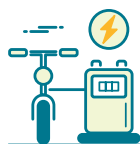
De energie die skeyes aankoopt is al **100% groen.**

Schoonmaak gebouwen

Bij het toekennen van het schoonmaakcontract werd in het selectieproces bijzondere aandacht besteed aan de duurzaamheid van de dienstverlening zelf, dit onder meer door:

- het respecteren van de sociale wetgeving, door het uitsluiten van offertes met abnormaal lage prijzen. Dit kan immers een indicatie zijn van sociale dumping.
- het controleren van de vakbekwaamheid: via kennis van praktijkervaring met duurzaam gebruik van producten en water; duurzame selectie en aanwerving van personeel, en opleiding aan personeel.
- het aanbieden van dagwerk, wat zowel een sociale winst als een milieuwinst betekent. Dit komt onder andere het gezinsleven ten goede maar vergroot ook de kans dat de firma voltijdse werkplaatsen creëert. Het personeel kan met het openbaar vervoer naar het werk komen en bij daglicht werken.
- de criteria voor schoonmaakmiddelen, alle producten dienen over een ecolabel te beschikken en giftige producten zijn verboden.

Groene mobiliteit

De meting van onze ecologische voetafdruk toonde aan dat de mobiliteit van het personeel, zowel voor privé- als voor beroepsmatige verplaatsingen, nog voor verbetering vatbaar is.

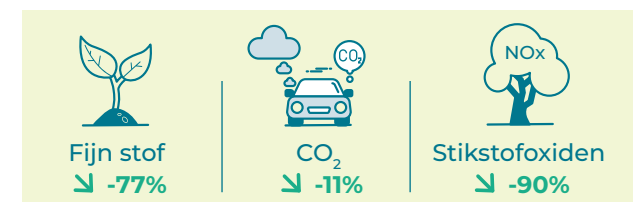
Vergroenen van de vloot

Vanaf 2020 leaset skeyes enkel nog elektrische, hybride of CNG-wagens voor zijn pool- en dienstvoertuigen. skeyes streeft ernaar in 2020 5% van haar vloot te vervangen, 15%

tegen 2021 % en maar liefst 50% tegen 2025. Onze vloot omvat zowel directiewagens, poolwagens als dienstwagens.

Het grote voordeel van **hybride** auto's is hun zuinig verbruik. Bijkomende voordelen zijn de beperkte CO₂-uitstoot en een verminderde geluidshinder.

CNG is vooral duurzaam omwille van de sterk gereduceerde uitstoot van fijn stof.

Laadpunten voor wagens en fietsen op de site in Steenokkerzeel

De komende jaren zullen in 4 fases laadpunten voorzien worden:

8 muurladers voor plug-in hybride voertuigen
Locatie: administratief gebouw

12 laadstations voor plug-in hybride en elektrische voertuigen
Locatie: CANAC gebouw

Laadstations op zonne-energie voor e-bikes
Locatie: verschillende fietsstallingen

Laadstations voor plug-in hybride en elektrische voertuigen
Locatie: parkings

Afvalbeheer

In 2019 heeft skeyes sterk ingezet op een duurzaam afvalbeheer. In de eerste plaats uiteraard door afval te voorkomen, maar ook door afval beter in te zamelen voor recyclage en door in te stappen in het concept van de kringloopeconomie.

Afvalpreventie

Afval dat niet ontstaat, hoeft ook niet te worden gesorteerd, opgehaald en verwerkt. skeyes wil daarom al haar medewerkers ondersteunen om zoveel mogelijk afval te vermijden. In de komende jaren zal een interne bewustwordingscampagne worden opgezet. Ook naar onze leveranciers van producten en diensten toe zal ingezet worden op afvalpreventie.

In ons restaurant, waar de hele dag door warme en koude maaltijden worden aangeboden, zijn we erin geslaagd minder afval te genereren. In 2019 werden onze leveranciers gevraagd zo veel mogelijk afvalarm te leveren en ecologische(re) of herbruikbare verpakkingen te gebruiken.

Zo konden we een afvalafname van maar **liefst 30%** realiseren.

“Afval” een tweede leven geven

Wij noemen het afval maar het is nog zeer bruikbaar en kwaliteitsvol afgeschreven materiaal.

Verouderde lockers werden geschonken aan **FLEUR asbl**. Deze firma herstelt de lockers en stelt ze kosteloos ter beschikking aan daklozen in Luik.

Samen met Close the Gap schenken we ‘verouderd’ IT-materiaal aan sociale en educatieve projecten in ontwikkelingslanden.

Ook zijn wij op zoek naar oplossingen om onze radioapparatuur een tweede leven te geven. Er zijn reeds gesprekken aan de gang met verscheidene organisaties die onze apparatuur kunnen hergebruiken in het Zuiden.

Uitbreiding sorteermogelijkheden

Door een uitbreiding van ons containerpark realiseerden we **een vermindering van 20%** niet-gesorteerd restafval.

Voor grotere projecten worden nu extra recyclagecontainers voorzien. Op deze manier kunnen bijvoorbeeld ook de afvalfracties metaal en hout gerecycleerd worden.

En verder

Voor het verwijderen van omgevallen bomen, het rooien van zieke bomen en het onderhouden van de begroeiing op de site in Steenokkerzeel, werd een beroep gedaan op de firma **La Serre Outil asbl**. Deze firma werkt met personen met een handicap of die het moeilijk hebben om te integreren in de maatschappij.

De koffie die skeyes voorziet in haar vergaderruimtes wordt momenteel al voor **84% duurzaam** gewonnen. Onze leverancier streeft **naar 100% in 2020**. Bovendien worden de gebruikte koffiepads volledig gerecycleerd.

Toekomst

In de nabije toekomst zal skeyes in haar kantoren uitgebreide sorteerpunten

voorzien op elke verdieping. Dit sorteersysteem zal op termijn de individuele vuilnisbakken in elk kantoor vervangen.

We verwachten hiermee een sorteerkwaliteit van bijna 100% te kunnen verwezenlijken en een daling van de afvalbeheerskosten met ongeveer 20%.

Materiële thema's	Doelstellingen	Indicator	Resultaten 2019
Pijler 1: Duurzaam			
Energieverbruik	2% per jaar vermindering van het elektriciteitsverbruik over de periode 2020-2025	% vermindering elektriciteitsverbruik per jaar	te meten vanaf 2020
	3% per jaar vermindering van het gas- en brandstofverbruik in gebouwen en voor het wagenpark over de periode 2020-2025	% vermindering gas- en brandstofverbruik per jaar	te meten vanaf 2020
Hernieuwbare energie	Productie van eigen hernieuwbare energie	geïnstalleerd fotovoltaïsch vermogen (KW)	nog te starten project
	Aankoop van 100% groene elektriciteit van lokale oorsprong	% groen en van lokale oorsprong elektriciteitsaankoop	100 % groen in 2019
CO₂ voetafdruk	50% vermindering van de CO ₂ -uitstoot in 2030 vs 2019 voor scopes 1, 2 en 3 van de skeyes-activiteiten.	% vermindering van de CO ₂ -uitstoot (scope 1,2,3)	te meten vanaf 2020
	CO ₂ - neutraliteit (scopes 1, 2 en 3) in 2025 door compensatieprojecten met een hoge toegevoegde waarde.	aantal CO ₂ gecompenseerd	geen compensatie in 2019
Duurzame aankopen	De duurzaamheid van onze belangrijkste leveranciers te evalueren	% topleveranciers geëvalueerd	nog te starten project
Groene mobiliteit	Tegen 2025 50% groene voertuigen in het wagenpark van bedrijfs- en dienstvoertuigen.	% groene voertuigen in het wagenpark	te meten vanaf 2020
	Installeren van herlaadcapaciteit voor elektrische voertuigen en fietsen	aantal herlaadpunten geïnstalleerd	vanaf 2020
Afvalbeheer	Nul restafval door implementatie van een selectief sorteersysteem voor de werknemers	% vermindering van niet-gesorteerd afval	te meten vanaf 2020
	Vermindering afval en voedselverlies in het restaurant	% vermindering afval in het restaurant	-30% in 2019
	Een tweede leven geven aan IT en radioapparatuur	aantal herbruikte IT- en radioapparatuur	vanaf 2020

2.2. Betrokken

skeyes zet volop in op een duurzaam gezondheidsbeleid, maakt werk van de gezondheid, betrokkenheid en ontwikkeling van haar medewerkers. Wij streven naar werknemers die zich goed voelen en meer voldoening uit hun werk halen. Hiertoe werden al verschillende initiatieven genomen en worden nieuwe acties in 2020 uitgerold.

Welzijn op het werk

Gelukkige werknemers zijn ook gezonde en fitte werknemers. skeyes bouwt actief aan een duurzaam gezondheidsbeleid, aan bewustwording en gedragsverandering. Gezondheid wordt op een holistische manier aangepakt waarbij zowel het mentale, emotionele alsook het fysieke aspect belangrijk zijn.

Een preventief gezondheidsbeleid maakt hier onlosmakelijk deel van uit. Enkele voorbeelden van al genomen en geplande initiatieven zijn:

Gezonde voeding:

- gratis fruit voor elk departement;
- gezonde maaltijden, waaronder een 500cal lunch;
- workshops en coaching rond gezonde voeding;
- specifieke begeleiding van personeelsleden met onregelmatige uren en begeleiding van sporters.

Gezondheidsgerelateerde cursussen:

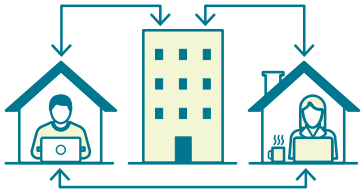
- ontwikkeling van een bewegingspolicy om de dagelijkse zitmarathon te doorbreken;
- gezondheidscontrole voor 45-plussers.

Psychosociaal welzijn:

- cursussen rond stressbeheer;
- workshops en coaching rond slaap- en rusthygiëne;
- uitwerken van een opleidings- en carrièreplan.

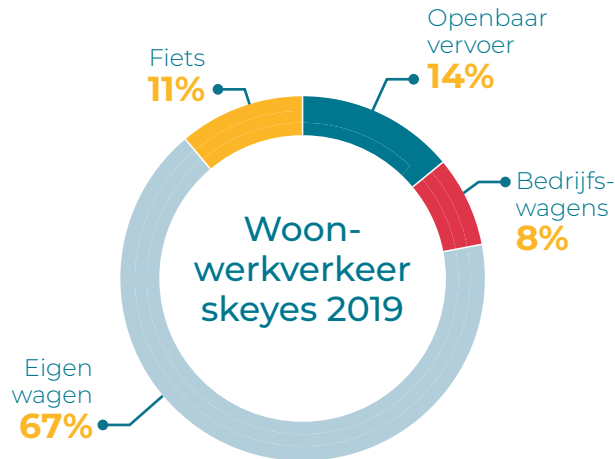
Absenteïsme

In 2019 ontwikkelde skeyes verzuimstatistieken. Hierdoor kunnen we de evolutie van het ziekteverzuim opvolgen en tijdig reageren wanneer er alarmerende signalen zijn. Er werd een nieuw verzuimbeleid ontwikkeld met een duidelijke follow-up van het onderhouden van contact tussen afwezige werknemers, hun managers en skeyes als geheel.

Mobiliteit op het werk

Op het vlak van mobiliteit kiest skeyes voor een geïntegreerde aanpak; een efficiënte, duurzame én haalbare mobiliteit. Zo kan elke werknemer in functie van zijn of haar persoonlijke situatie kiezen voor de meest groene vervoersmiddelen om vlot op het werk te raken.

Openbaar vervoer

skeyes biedt haar personeel op tal van manieren toegang tot duurzaam transport. Zo wordt duurzaam vervoer van en naar het werk volledig betaald door skeyes. De bestaande shuttledienst tussen Brussels Airport en de site van skeyes in Steenokkerzeel, gebruikt door treinreizigers, werd in 2019 uitgebreid.

skeyes betaalt de *Brussels Airport Supplement* (Diabolotaks) voor ritten van en naar Brussels Airport-Zaventem voor haar medewerkers. En ook de parkeerkost bij gebruik van een NMBS-parking wordt vergoed.

Zelfs in de vrije tijd wordt duurzame mobiliteit aangemoedigd. skeyes biedt haar personeel en hun gezinnen jaarlijks gratis treinvouchers aan, bruikbaar in zowel binnen- als buitenland.

Groene wagens

Afgelopen jaar werd het beleid gericht op de traditionele wagen vervangen door een mobiliteitsbeleid met stimuli voor groene wagens en een mobiliteitsbudget. skeyes zal in de komende jaren cursussen in ecologisch rijden aanbieden en investeren in een carpoolplatform.

Elektrische fietsen

In 2020 nemen we de elektrische fietsen in gebruik in ons bedrijf.

Telewerk

In 2020 zal skeyes haar telewerkbeleid herzien. Het doel is het aantal telewerkbare dagen in het bedrijf te verhogen. De groenste kilometer is immers deze die je niet moet afleggen.

Medewerkersbetrokkenheid

De Warmste Week en Viva for Life – € 5.054 ingezameld!

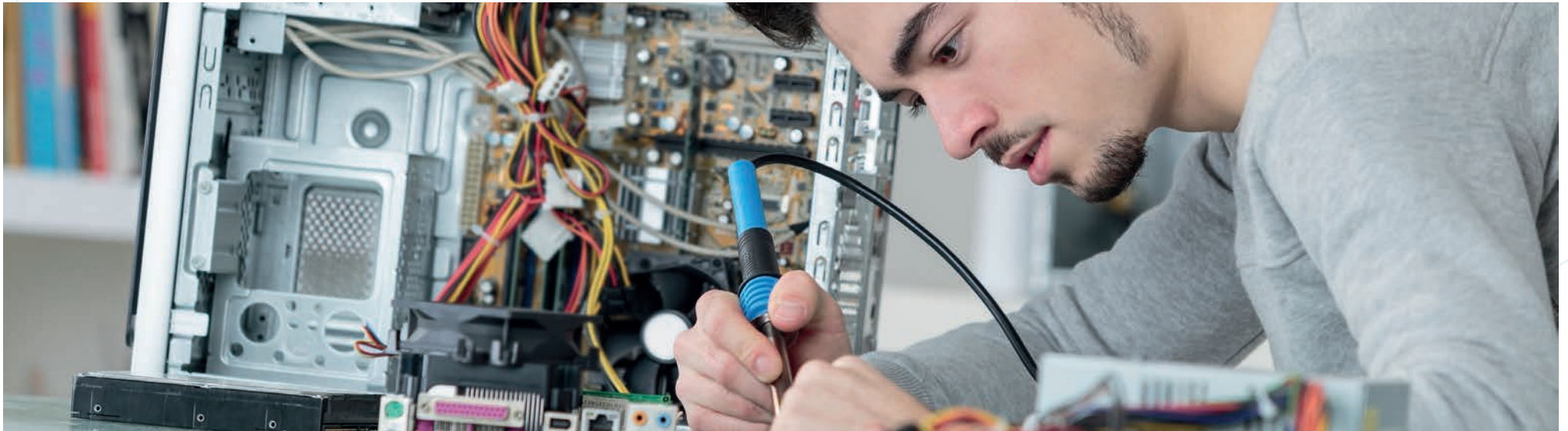
skeyes ondersteunt sinds enkele jaren actief De Warmste Week en Viva for Life. In 2019 zetten meerdere personeelsleden ook zelf acties op en organiseerde skeyes opnieuw een aantal initiatieven om geld in het laatje te brengen.

Zo konden de kinderen van werknemers kerstkaarten inkleuren of ontwerpen, die

nadien te koop werden aangeboden. Ook werden er kalenders verkocht. De skeyesclub leden van namen deel aan verschillende Warmathons en organiseerden een filmavond.

Afsluiter van alle initiatieven was de jaarlijkse X-mas Happy Hour, waarbij alle werknemers samen de kerstperiode konden inzetten en het verzamelde bedrag kenbaar werd gemaakt. De directie van skeyes heeft het opgehaalde bedrag verdubbeld, waardoor we in 2019 € 2.527 aan elke organisatie konden schenken.

Viva for Life gaat de strijd aan met kinderarmoede, bij De Warmste Week kiezen deelnemers zelf een organisatie om te ondersteunen. De keuze voor *Close the Gap* was snel gemaakt. Sinds 2019 heeft skeyes een partnerschap met *Close the Gap* waarbij het oude IT-materiaal, na *refurbishment* en updates, ingezet wordt in lokale projecten wereldwijd om de digitale kloof te verkleinen. Naast de financiële steun heeft skeyes al 40 desktops, 11 schermen en 3 printers kunnen schenken. In 2020 verwachten we nog meer materiaal te doneren.

Diversiteit

Gender

skeyes neemt bewust en actief deel aan **Women in Aviation**, (Vrouwen in de luchtvaart), een initiatief van **EUROCONTROL** om vrouwen aan te moedigen een carrière in de luchtvaart na te streven en zo gendergelijkheid in de hele sector te bevorderen. De conferentie is gemaakt voor en door vrouwen die zich inzetten voor hetzelfde doel: *verstoren, versterken en veranderen.*

Zo participeerde skeyes in 2019 ook aan de eerste editie van de **Girls in Aviation Day** (*Luchtvaartdag voor meisjes*). Het doel van deze ontmoetingsdag is meisjes tussen 15 en 18 jaar warm te maken voor een carrière in de luchtvaartsector. Onze COO, Peggy Devestel was één van de *keynote speakers*. De aanwezigen werden uitgenodigd voor een bezoek aan skeyes dat enige tijd later plaatsvond.

Verder zetten we onze rekruteringscampagnes voor luchtverkeersleiders en andere profielen zo op om zoveel mogelijk diversiteit te bekomen.

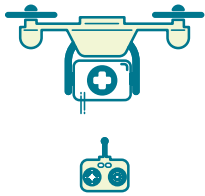

Materiële thema's	Doelstellingen	Indicator	Resultaten 2019
Pijler 2: Betrokken			
Welzijn op het werk	Positieve trend in de medewerkerstevredenheid ten opzichte van de enquête van 2016	% tevreden medewerkers	nieuwe enquête in 2021
	Vermindering van stressgerelateerde ziekte	aantal dagen van stressgerelateerde ziekte	te meten in 2020
	Absenteïsme onder de 5%	% absenteïsme	4,69%
Mobiliteit op het werk	Tegen 2025 maken 40% van de werknemers gebruik van een duurzaam vervoer.	Modaal aandeel van duurzaam vervoer (%)	25%
	Verhoging van het aantal telewerkbare dagen	aantal dagen telewerk	te meten vanaf 2020
Medewerkersbetrokkenheid	Bevordering van het MVO-bewustzijn en de betrokkenheid van de werknemers	pulsenquête	vanaf 2020
	Verhoging van de deelname aan projecten met de omringende gemeenschap	aantal medewerkers die deelnemen	vanaf 2021
Diversiteit	Verhoging van het aandeel vrouwen in managementfuncties	% van mannen en vrouwen in hogere functies	20% vrouwen in de 'Forum' groep
	Verhoging van het aantal initiatieven ten behoeve van gehandicapten	Aantal initiatieven gelanceerd	vanaf 2021

2.3. Gedeeld

Innovaties

a. Drones

In 2017 – 2018 richtte skeyes het *Innovation Department* op. Dit departement heeft als doel ondersteuning te bieden bij de ontwikkeling van innovatieve diensten, waarbij skeyes optreedt als kenniscentrum en facilitator.

De komst van drones in ons luchtruim houdt een risico in en al snel stelt zich de vraag: hoe houden we het veilig voor iedereen? De drone-industrie zal er ook voor zorgen dat een aantal toepassingen die nu enkel met helikopters of via wegtransport worden uitgevoerd in de toekomst vervangen worden door drones. Drones zijn lichter in gewicht, elektrisch aangedreven en simpelweg ook beter voor het milieu... Voorts is de dronesector uitgegroeid tot een belangrijke economische speler.

Koploper in Europa

skeyes neemt het voortouw om drones in alle veiligheid in het bestaande verkeer te integreren. Wij nemen deel aan heel wat projecten die de mogelijkheden met drones verkennen om daaruit de nodige lessen te trekken qua luchtverkeersleiding en regelgeving. Wij zijn daarmee koploper binnen Europa.

skeyes lanceerde in samenwerking met DGLV (Directoraat-generaal Luchtvaart) in maart 2018 haar eerste versie van **droneguide** als *webinterface* en in juni van datzelfde jaar volgde de mobiele app. Sinds oktober 2019 is het voor professionele dronegebruikers zelfs mogelijk om hun vlucht volledig via dit platform te plannen en de nodige toelatingen te bekomen.

skeyes is een prominente speler binnen het *U-space Demonstrators* netwerk, opgericht door de Europese Unie. Samen met onder andere Amazon Prime Air en tal van Belgische ondernemingen waaronder Proximus, Elia, het Havenbedrijf Antwerpen, Sabca, Helicus en Unifly, werkt skeyes mee aan het project **SAFIR** dat demonstraties organiseert in geïntegreerd droneverkeersmanagement voor een uitgebreide reeks drone-activiteiten in Antwerpen.

Daarnaast neemt skeyes actief deel aan verscheidene andere projecten in het kader van het Europese *Smart Cities* programma en *Smart Mobility Belgium*. Eén van deze projecten is **Medrona**, dat een **concept zal ontwikkelen voor het bezorgen van medische pakketjes tussen** enkele Antwerpse en Hasseltse ziekenhuizen.

b. Digitale verkeerstorens

skeyes bevindt zich in een snel evoluerend landschap op vlak van technologie en regelgeving. Denk maar aan de continue en groeiende vraag naar efficiëntie van operaties, een vermindering van de energieconsumptie, de ontwikkeling van nieuwe technologieën, ... Tegelijkertijd dienen de luchtverkeerstorens van de regionale luchthavens grondig gerenoveerd te worden.

Om aan deze elementen tegemoet te komen en op basis van verschillende haalbaarheidsstudies uitgevoerd in 2017-2019, heeft skeyes zich geëngageerd om digitale verkeerstorens te bouwen. Een tender werd daarvoor uitgeschreven op Europees niveau.

Het idee is om begin 2024 de eerste digitale toren operationeel te hebben.

c. Windenergie

De doelstellingen voor hernieuwbare energie werden op Europees niveau gedefinieerd. Tegen 2020 dient tot **20% hernieuwbare energie** geconsumeerd te worden. België moet tegen dan ook tot 13% van haar finaal energiegebruik uit hernieuwbare energiebronnen halen. Na 2020 moeten de

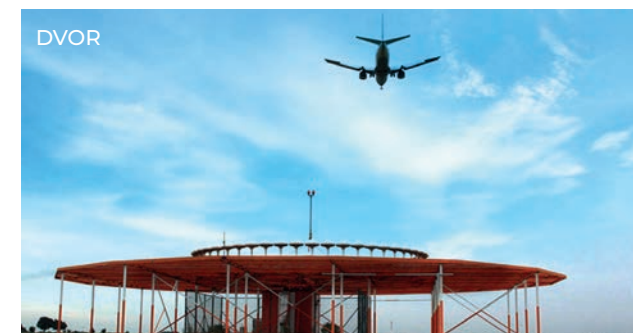
inspanningen worden verdergezet en is op Europees niveau bepaald dat het aandeel hernieuwbare energie tegen 2030 met 27% moet toenemen. Tegen 2050 wil Europa de uitstoot van broeikasgassen met minimum 80% verder terugdringen ten opzichte van 1990.

Windmolens leveren een cruciale bijdrage aan de productie van groene energie. Maar de beschikbare ruimte is heel beperkt. skeyes zoekt daarom actief mee naar oplossingen voor deze uitdaging.

DVOR's

skeyes ontwikkelde een nieuw, verfijnd berekeningsmechanisme in overleg met de windenergiesector en met respect voor de veiligheid en de efficiëntie van het Belgische luchtverkeer. Hierdoor komt dubbel zoveel plaats vrij voor windmolens rond onze twaalf civiele radiobakens, de zogenaamde DVOR's.

DVOR staat voor *Doppler VHF Omnidirectional Radio range*. Deze zendstations zijn essentieel voor een nauwkeurige radionavigatie. De *airways*, vergelijkbaar met autowegen, zijn grotendeels gebaseerd op de positie van deze DVOR's. Piloten en luchtverkeersleiders gebruiken deze

installaties ook bij landingsprocedures. De bewegende wieken van een windmolen beïnvloeden **echter** de radiosignalen. Dus is er weinig plaats voor windmolens in de nabije omgeving van zo'n station.

Tot nu toe konden er 9 windmolens per sector van 60° in een straal van 7 km rond een DVOR staan. **Door het nieuwe dynamische berekeningsmechanisme is er plaats voor maximaal 18 windmolens per sector van 60°.** Zo helpt skeyes mee aan de realisatie van een duurzame toekomst.

Surveillance roadmap

skeyes heeft afgelopen jaar de luchtvaartbeperkingen herbekeken. Dit onder meer door na te gaan of in de omgeving van burger- en militaire luchthavens de bouw van windmolens mogelijk wordt via een aanpassing of vernieuwing van de bestaande

luchtvaartinfrastructuur. Om dit beleid te helpen realiseren, kende de Vlaamse Regering een subsidie toe aan skeyes.

skeyes neemt nu het voortouw in het opstellen van een globale aanpak (*Surveillance Roadmap*) voor het beperken van de impact van windturbines op de radarinstallaties. Wij zullen, samen met Defensie, het aantal radars op termijn kunnen beperken en met nieuwe surveillancesystemen werken die minder invloed ondervinden van windturbines en die tegelijkertijd de veiligheid zullen verhogen. Hierdoor zal op termijn meer ruimte vrijkomen voor de bouw van windturbines. Dit door:

- **het verminderen van het aantal roterende antennes.** Hoe minder infrastructuur, hoe minder beperkingen voor de windenergiesector.
- **inzetten op nieuwe surveillancetechnieken om de veiligheid te verhogen.** Uiteraard zullen deze antennes ook moeten beschermd worden, maar de veiligheidszones zullen kleiner zijn dan deze rond de radarsites.
- **het installeren van een Wind Farm Filter op de radars van Oostende, Brussel en Florennes.** Met deze installatie worden de detectiecapaciteiten van de radar vergroot waardoor de veiligheid verhoogt.

d. Sustainable impact of TomorrowLab initiatives

Midden 2018 startte skeyes het *Innovation 360° Program* op samen met **Living Tomorrow** en **TomorrowLab**. Dit innovatieprogramma heeft als doel het ontwikkelen van potentiële toekomstscenario's en bijhorende businessmodellen voor skeyes. Hiertoe werden de *future values* van skeyes voor de komende 10 jaar vastgelegd. Deze waarden vormen een interne richtlijn en bepalen ook het evaluatiekader van alle nieuwe projecten. Met andere woorden, onze *future values* zullen in elk innovatief project vertegenwoordigd zijn.

Een holistische benadering en duurzaamheid zijn twee belangrijke *future values*. skeyes legt de focus op de vooruitgang van het volledige ecosysteem en wil bijdragen aan het verbeteren van de duurzaamheid in de luchtvaart. Een project dat hierbij nauw aansluit, is het Europese project *Urban air mobility* waar skeyes samen met Living Tomorrow en TomorrowLab aan zal deelnemen. Dit onderzoek behelst het ontwerpen en beheren van de stedelijke mobiliteit in de derde dimensie, het luchtruim.

Partnerschappen

Gezamenlijk milieubeheer op Brussels Airport

skeyes heeft samen met de belangrijkste operationele partijen actief op Brussels Airport het concept van gezamenlijk milieubeheer *Collaborative Environmental Management* (CEM) onderschreven. Deze samenwerking bestond al langer en werd geformaliseerd op 18 september 2018 met Brussels Airport Company, Brussels Airlines, TUIFly en DHL. Zowel EUROCONTROL als Airport Council International Europe (ACI) ondersteunen het **CEM**-principe.

CEM richt zich op een duurzaam groei van de luchthaven en op operationele verbeteringen om de milieu-impact te beperken, zoals **het terugdringen van geluidshinder, brandstofbesparing en vluchtefficiëntie**. Dit gebeurt via het uitwisselen van *best practices* tussen de verschillende actoren. Dit is in casu het DNA van de CEM en heeft al bewezen de beste manier te zijn waarop we samen verbeteringen bereiken.

Dankzij deze gezamenlijke aanpak konden in 2019 concrete operationele verbeteringen worden aangebracht om de CO₂-uitstoot en het geluid rond Brussels Airport te verminderen. *Continuous Descent Operations* (CDO) of groene landingen op satellietbenaderingen zijn aanzienlijk verbeterd door de energieverbruikende stappen te verminderen. In samenwerking met de aanwezige luchtvaartmaatschappijen heeft Brussels Airport een nieuwe rubriek in de *Aeronautical Information Publication* (AIP) gepubliceerd om het gebruik van een enkele motor tijdens de taxi te promoten. Ook wordt gezocht naar een nieuwe zone voor motortesten om de geluidsoverlast te verminderen.

Transparantie

Gezamenlijk milieubeheer op Brussels Airport

skeyes streeft naar een heldere communicatie met haar belanghebbenden. Sinds augustus 2019 communiceren we maandelijks via onze *CEO newsletter*. In deze **'news to guide you'** geeft skeyes telkens de *Key Performance Indicators* mee, wordt een dienst van skeyes in de spotlight geplaatst en worden nieuwe projecten of partnerships voorgesteld.

In de editie van november 2019 werd het MVO-project van skeyes gepresenteerd. Hierbij werd ingegaan op skeyes' doel een neutrale ecologische voetafdruk te bereiken en werden de resultaten van de studie over *CO₂ uitstoot* meegegeven (zie Pijler 1 voor meer informatie).

Eind 2019 voerde skeyes een nieuwe online peiling uit onder de verschillende luchthavens en luchtvaartmaatschappijen over de samenwerking met skeyes. Dit met het oog op het verzamelen van informatie om de dienstverlening verder te verbeteren.

In de komende jaren breiden we onze interne en externe communicatie verder uit zodanig alle belanghebbenden te kunnen van dienst te kunnen zijn.

Gebeurtenissen op datum van dit verslag:

Bij opstelling van dit verslag, woedt de coronacrisis die een nooit geziene impact heeft op de luchtvaartsector en waarbij zowel de luchtvaartmaatschappijen, de luchthavens als de luchtvaartnavigatie-dienstverleners zwaar getroffen worden. Deze crisis zal een aanzienlijke impact hebben op de werking van het bedrijf.

Materiële thema's	Doelstellingen	Indicator	Resultaten 2019
Pijler 3: Gedeeld			
Innovatie	Evaluatie van innovatieprojecten op duurzaamheidsimpact	Aantal geëvalueerde projecten	vanaf 2020
Partnerschappen	Bevordering van gezamenlijke MVO-gerelateerde projecten met belangrijke stakeholders	Aantal projecten gelanceerd	CEM project
Transparantie	Verhoging van de tevredenheid van stakeholders in hun relaties met skeyes	Stakeholders tevredenheid enquête	vanaf 2021

GRI-referentietabel

Algemene Standaard	Beschrijving	Pagina's/ Antwoord
1. Profiel van de organisatie		
102-1	Naam van de organisatie	6
102-2	Voornaamste activiteiten, merken, ...	6
102-3	Locatie van het hoofdkantoor van de organisatie	6
102-4	Het aantal landen waar de organisatie actief is (met relevantie voor de duurzaamheidskwesties)	6
102-5	Eigendomsstructuur en rechtsvorm	6
102-6	Afzetmarkten	6
102-7	Omvang organisatie	12
102-8	Medewerkers	13
102-9	Beschrijving van de toeleveringsketen	14
102-10	Significante veranderingen tijdens de verslagperiode wat betreft organisatie en toeleveringsketen	eerste verslag
102-11	Beschrijving hoe het voorzorgsprincipe wordt gehanteerd	5
102-12	Externe initiatieven	28,32-37
102-13	Lidmaatschap van verenigingen	niet van toepassing
2. Strategie		
102-14	Verklaring van senior management	8-11
3. Ethiek & Integriteit		
102-16	Waarden, missie- of beginselverklaringen, gedragscodes en uitgangspunten met belang op vlak van MVO	16-17
4. Bestuur		
102-18	Bestuursstructuur	15

Algemene Standaard	Beschrijving	Pagina's/ Antwoord
5. Betrokkenheid Stakeholders		
102-40	Lijst van relevante groepen belanghebbenden	19
102-41	Collectieve arbeidsovereenkomst (CAO)	niet van toepassing
102-42	Basis voor inventarisatie en selectie van stakeholders	19
102-43	Benadering van het betrekken van belanghebbenden	19
102-44	Voornaamste feedback van belanghebbenden en hoe de organisatie hierop heeft gereageerd	19
6. Reporting praktijk		
102-45	Afbakening van het rapport, operationele structuur	6
102-46	Beschrijving proces voor bepalen inhoud van het rapport en toepassing verslaggevingsprincipes	5
102-47	Oplijsting materiële aspecten	20,21
102-48	Omzettingen van informatie die in eerdere rapporten zijn gegeven	eerste verslag
102-49	Significante veranderingen ten opzichte van vorige verslagperiodes ten aanzien van reikwijdte of afbakening	eerste verslag
102-50	Verslagperiode	6
102-51	Datum van het meest recente verslag	6
102-52	Verslaggevingscyclus	6
102-53	Contactpunt voor vragen over het verslag of de inhoud ervan	6
102-54	Claims van de verslaggeving in overeenstemming met de GRI-normen	5,6
102-55	GRI-inhoudindex	39-41
102-56	Externe verificatie	niet van toepassing
7. Managementaanpak		
103-1	Uitleg over het materiële thema en de grenzen ervan	29,33,37
103-2	De managementbenadering en de onderdelen daarvan	23-29,30-33, 34-37
103-3	Evaluatie van de managementaanpak	23-29,30-33, 34-37

MVO Pijlers	Materiële Thema's	GRI Standard Code	Specific Disclosure	Pagina's
1. Duurzaam	Energieverbruik	302-4	Elektriciteitsreductie	25,29
			Gas/Brandstof reductie	
	Hernieuwbare energie	302-1	PV capaciteit geïnstalleerd	25,29
			% groen in elektriciteitsaankoop	
	CO ₂ voetafdruk	305-1,305-2,305-3	CO ₂ emissies reductie (scope 1,2,3)	24,25,29
			CO ₂ offset	25,26,29
	Duurzame aankopen	308-1, 308-2	% topleveranciers geëvalueerd	26,27,29
	Groene mobiliteit	305-5, 305-7	% groene auto's in het wagenpark	27,29
			Herladingscapaciteit geïnstalleerd	
	Afvalbeheer	306-2	Reductie van niet-gesorteerd afval	28,29
Reductie van voedselverlies in het restaurant				
% IT- en radioapparatuur die wordt hergebruikt				
2. Betrokken	Welzijn op het werk	403-2, 403-3	Werknemerstevredenheid	30,33
			Stressgerelateerde ziekte	
			Absenteïsmepercentage	
	Mobiliteit op het werk	305-5	Modaal aandeel van duurzaam vervoer	31,33
			Dagen telewerken	
	Medewerkersbetrokkenheid	413-1	MVO-bewustzijn en betrokkenheid van werknemers	32,33
			Deelname aan projecten met de omliggende gemeenschap	
	Diversiteit	405-1	Aandeel van mannen en vrouwen in hogere functies	33
			Initiatieven ten behoeve van gehandicapten	
	3. Gedeeld	Innovaties	203-1, 203-2, 413-1	Innovatieprojecten geëvalueerd op duurzaamheidsimpact
Partnerschappen		413-1	Gezamenlijke MVO-gerelateerde projecten met de belangrijkste stakeholders	36,37
Transparantie		103-1,103-2,103-3	Stakeholders management benadering	37

Gebruikte afkortingen

ACI	Airport Council International
AIP	Aeronautical Information Publication
ANSP	Air Navigation Service Provider
CDO	Continuous Descent Operations
CEM	Collaborative Environmental Management
CNG	Compressed Natural Gas
IFR	Instrument Flight Rules
ILS	Instrument Landing System
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
VOR	VHF Omnidirectional Radio range
GRI	Global Reporting Initiative
SDG's	Sustainable Development Goals
VN	Verenigde Naties

Member of FABEC

www.skeyes.be

skeyes nice to
guide
you

